

Acollida a REAS Balears

Introducció a l'Economia Social i Solidària (ESS)

Píndola formativa 2025

reas
balears
xarxa d'economia alternativa
i solidària

ÍNDEX

- Què és l'ESS?
 - Missió
 - Empreses mercantils versus ESS
 - Llei 5/2011 d'economia social
 - Organitzacions representatives: CEPES, REAS
 - Els principis de l'economia solidària i l'auditoria social
 - ESS a les Illes Balears, REAS Balears
- Contribució de l'ESS
 - Creació de riquesa i d'ocupació
 - Diversificació econòmica i desenvolupament local
 - Instruments per al foment de l'ESS
 - Què podem fer?

Què és l'ESS?

Missió

Què és l'ESS?

Empreses mercantils versus ESS

	EMPRESSES MERCANTILS	EMPRESSES/ENTITATS ESS
Finalitat	Afany de lucre (interès econòmic individual)	Millora condicions persones sòcies o de la societat (interès general)
Actuacions	$(I > D)$ = eficient	$(I > D)$ = eficient $(I = D)$ = equilibrada
Propietat	Socis capitalistes	Socis
Distribució dels guanys	En funció del capital aportat	Coop: en funció treball + fons obligatoris
		ENL: es destinen a les seves finalitats
Presa de decisiones	En funció del capital aportat	Democràtica, un vot per persona sòcia

Què és l'ESS?

Llei 5/2011 d'economia social

Principis (art. 4):

- Primacia de les persones i de la finalitat social sobre el capital:
gestió transparent, democràtica i participativa
- Aplicació dels resultats obtinguts a l'objecte social i en funció del treball aportat
- Promoció de la solidaritat interna i amb la societat:
desenvolupament local, igualtat entre homes i dones, cohesió social, inserció, ocupació estable i de qualitat, conciliació i sostenibilitat
- Independència dels poders públics

Què és l'ESS?

Llei 5/2011 d'economia social

Fórmules jurídiques (art. 5):

- Cooperatives
- Mutualitats
- Fundacions i associacions amb activitat econòmica
- Societats laborals
- Empreses d'inserció
- Centres especials d'ocupació
- Confraries de pescadors
- Societats agràries de transformació
- Entitats singulars que es regeixin pels principis de l'art. 4 (Càritas, Creu Roja, ONCE)
- Altres entitats econòmiques que es regeixin pels principis de l'art. 4

Què és l'ESS?

Organitzacions representatives

Organitzacions estatals:

- Confederació Coop. Treball
- Confederació Coop. Habitatge
- Confederació Coop. Consum
- Coop. Agroalimentàries
- Unió de Coop. d'Ensenyament
- Unió de Coop. de la Mar
- Federació Confraries Pesca
- Confederació Mutualitats
- REAS
- Federació Empreses d'Inserció
- Federació Centres Especials Ocupació
- Empreses per a la Discapacitat
- ONCE

Organitzacions autonòmiques

Grups empresarials:

Mondragón, Atlantis,
Cajamar, Ilusión...

Què és l'ESS?

Organitzacions representatives

Estadístiques de l'ESS: 10% PIB

Nº Empleos
Totales

2.510.607

Empleo **ES de Mercado**

1.977.387

Empleo **ES de NO
Mercado**

528.220

Nº Empresas y
Entidades Totales

71.606

Empresas **Economía Social
de Mercado**

46.644

Entidades Economía
Social de **NO
Mercado**

27.962

Empresas **ES Mercado**

46.644

Entidades **ES de NO Mercado**

27.962

21.131
Cooperativas

12.092
Sdes. Agrarias de
Transformación

8.500
Sociedades
Laborales

27.962
Fundaciones y
Asociaciones de ES

3.669
Cooperativas
agroalimentarias

650
Centros Especiales de
Empleo de Iniciativa Social

301
Empresas de
Inserción

201
Mutualidades

198
Cofradías de
Pescadores

AGRICULTORES Y GANADEROS RETA (vinculados a coop. Agroal.)

1.163.346

TERCER SECTOR DE ACCIÓN SOCIAL

528.220

COOPERATIVAS

332.246

SDADES. AGRARIAS DE TRANSFORMACIÓN

303.200

CENTROS ESPECIALES DE EMPLEO (Iniciativa Social)

84.770

SOCIEDADES LABORALES

62.000

COFRADÍAS DE PESCADORES

25.000

EMPRESAS DE INSERCIÓN

9.570

MUTUALIDADES

2.000

Què és l'ESS?

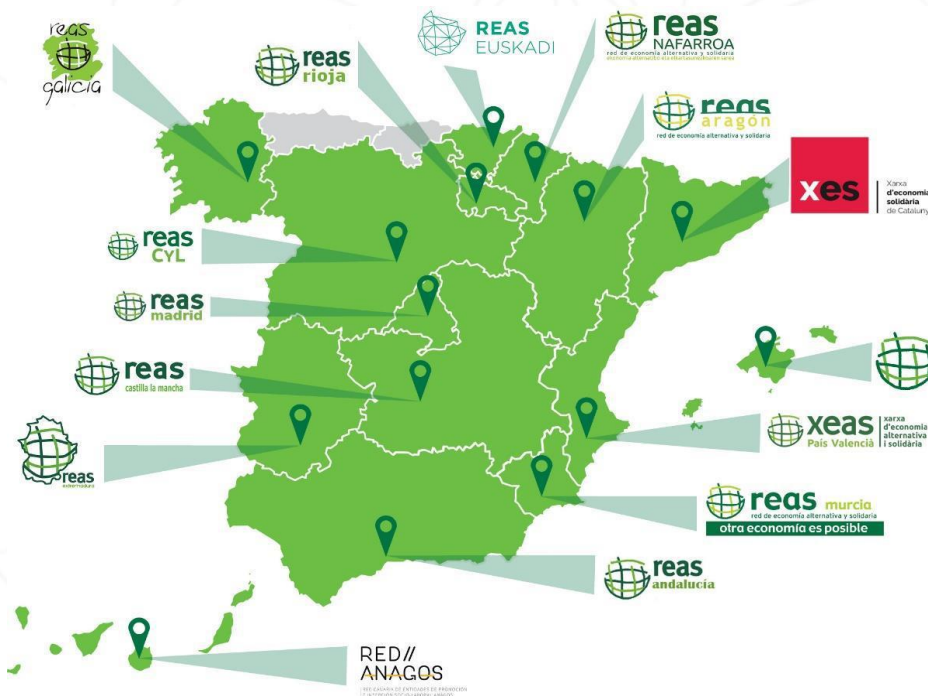
Organitzacions representatives

Organitzacions	1.028
Volum econòmic (Mill. €)	1.307
Persones contractades	22.230

reas

red de redes de economía
alternativa y solidaria

ENERGÍAS RENOVABLES

COMERCIO JUSTO

RECUPERADORES

FINANZAS ÉTICAS

SUPERMERCADOS
COOPERATIVOS

Què és l'ESS?

Organitzacions representatives

Objectius
REAS RdR

- Incidència social i política

- Enfortiment del treball en xarxa i intercooperació

- Consolidació d'instruments comuns

Què és l'ESS?

Organitzacions representatives

Instruments REAS RdR:

- Mercat social
- Finances ètiques
- Balanç/auditoria social

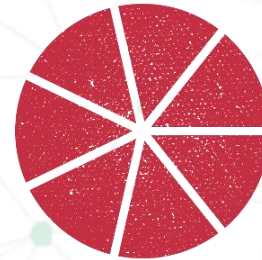

Què és l'ESS?

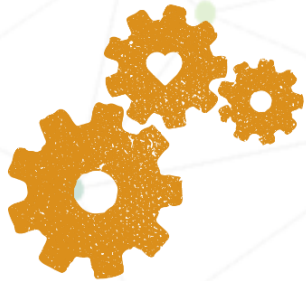
Els principis de l'ESS

Equitat

Repartiment just
de la riquesa

Treball digne

Cooperació

Sostenibilitat
ecològica

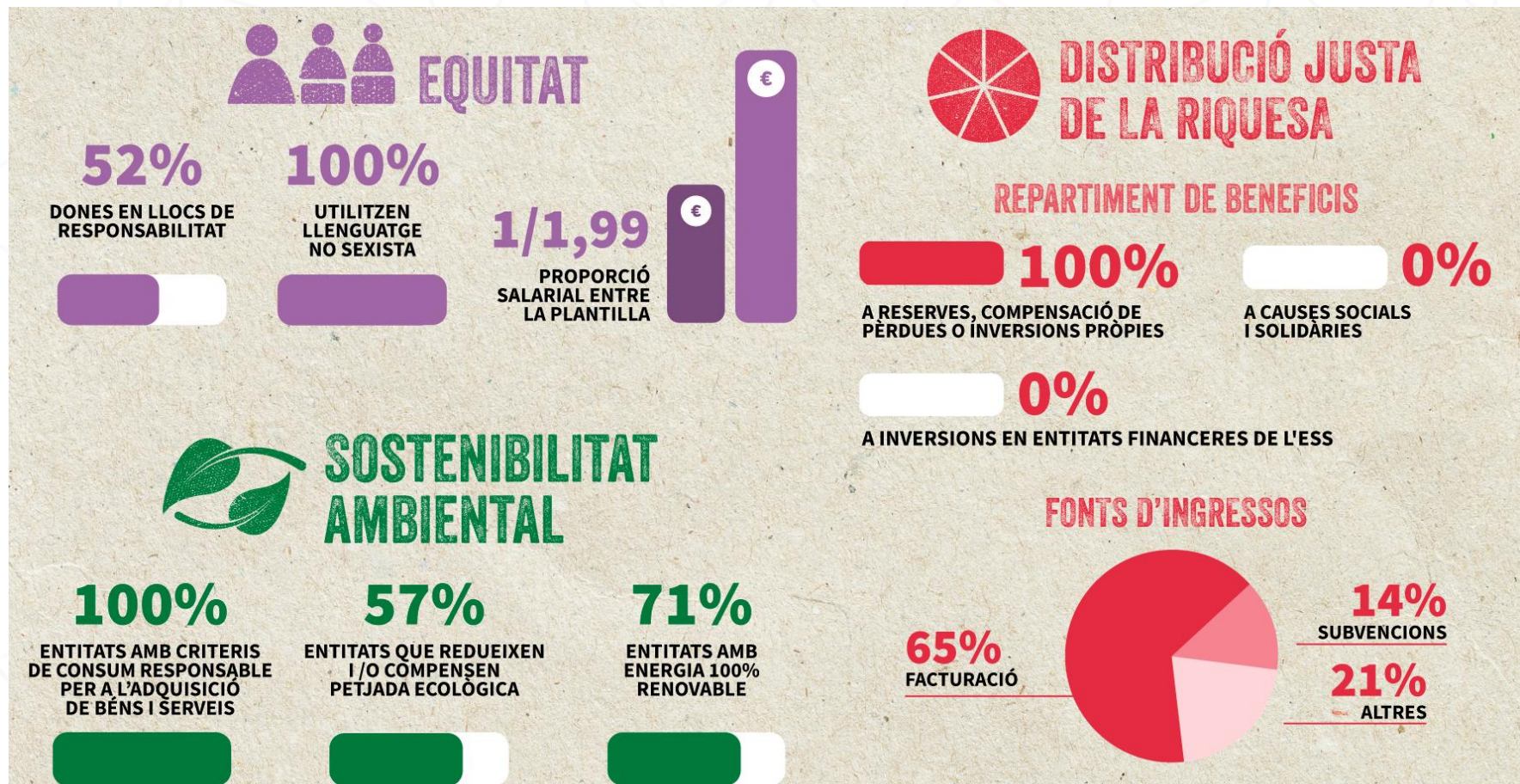

Compromís amb
l'entorn

Què és l'ESS?

Els principis de l'ESS

L'auditoria social

Què és l'ESS?

Els principis de l'ESS

L'auditoria social

TREBALL DIGNE

86%

MESURES QUE
MILLOREN LA LLEI
DE CONCILIACIÓ

86%

ESPAIS D'ATENCIÓ
EMOCIONAL I DE CURES

71%

REGLAMENT INTERN DE
RELACIONS LABORALS

80

COOPERACIÓ / COMPROMÍS AMB L'ENTORN

100%

INTERCOOPERACIÓ AMB EL MATEIX SECTOR

100%

ENTITATS QUE OPEREN
AMB FINANCES ÈTIQUES

53,8%

COMPRES DINS DE
L'ECONOMIA SOCIAL
I SOLIDÀRIA

Què és l'ESS?

L'ESS a les Illes Balears

XARXES I MERCAT SOCIAL:

- Xarxa d'Economia Alternativa i Solidària (REAS Balears)
- Federació de Cooperatives: de treball (UCTAIB), Agroalimentàries
- Associacions de la Producció Agrària Ecològica (de Mallorca, de Menorca i d'Eivissa i Formentera)
- Equitables, Coordinadora de Comerç Just IB
- Tercer Sector Social IB: associacions i fundacions amb activitat econòmica i empreses socials: Centres Especials d'Ocupació d'Iniciativa Social i Empreses d'Inserció

ENTITATS:

- Cooperativisme de consum: San Crispin, Terranostra, Som Energia, Som Serveis Energètics, Ecotxe, Corda i Poal...
- Habitatge cooperatiu en cessió d'ús: Niu Ètic
- Iniciatives de banca ètica: Grup Fiare Illes Balears, Coop 57

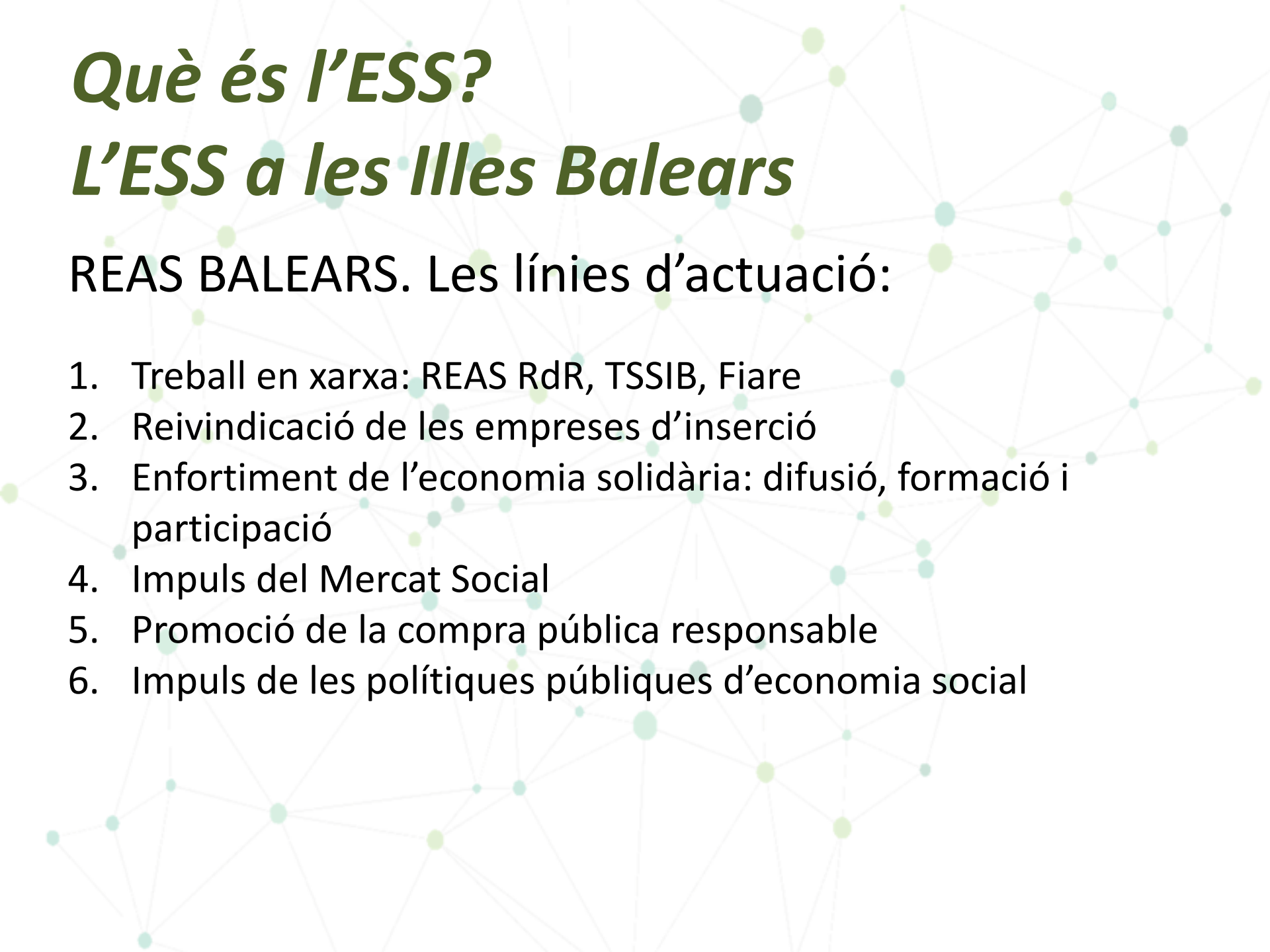
Què és l'ESS?

L'ESS a les Illes Balears

REAS BALEARS. Les entitats:

	Llocs de feina	Personal voluntari	Moviment econòmic anual
Benfet Serveis i Manteniment	14	0	526.246 €
Càritas Mallorca	70	806	3.940.075 €
Càritas Menorca	31	135	1.574.899 €
Deixalles Inserció i Triatge	83	0	1.988.284 €
Deixalles Serveis Ambientals	66	0	2.173.648 €
Ecotxe	1	10	31.818 €
Eines x Inserció	23	0	945.055 €
Fundació Deixalles	198	6	9.225.510 €
Mestral Inserció i Medi Ambient	55	80	2.142.168 €
S'Altra Senalla	5	40	191.100 €
Terranostra	2	121	405.334 €
Triam de Tot	14	0	297.782 €
Total	562	1.198	23.441.919 €

Què és l'ESS?

L'ESS a les Illes Balears

REAS BALEARS. Les línies d'actuació:

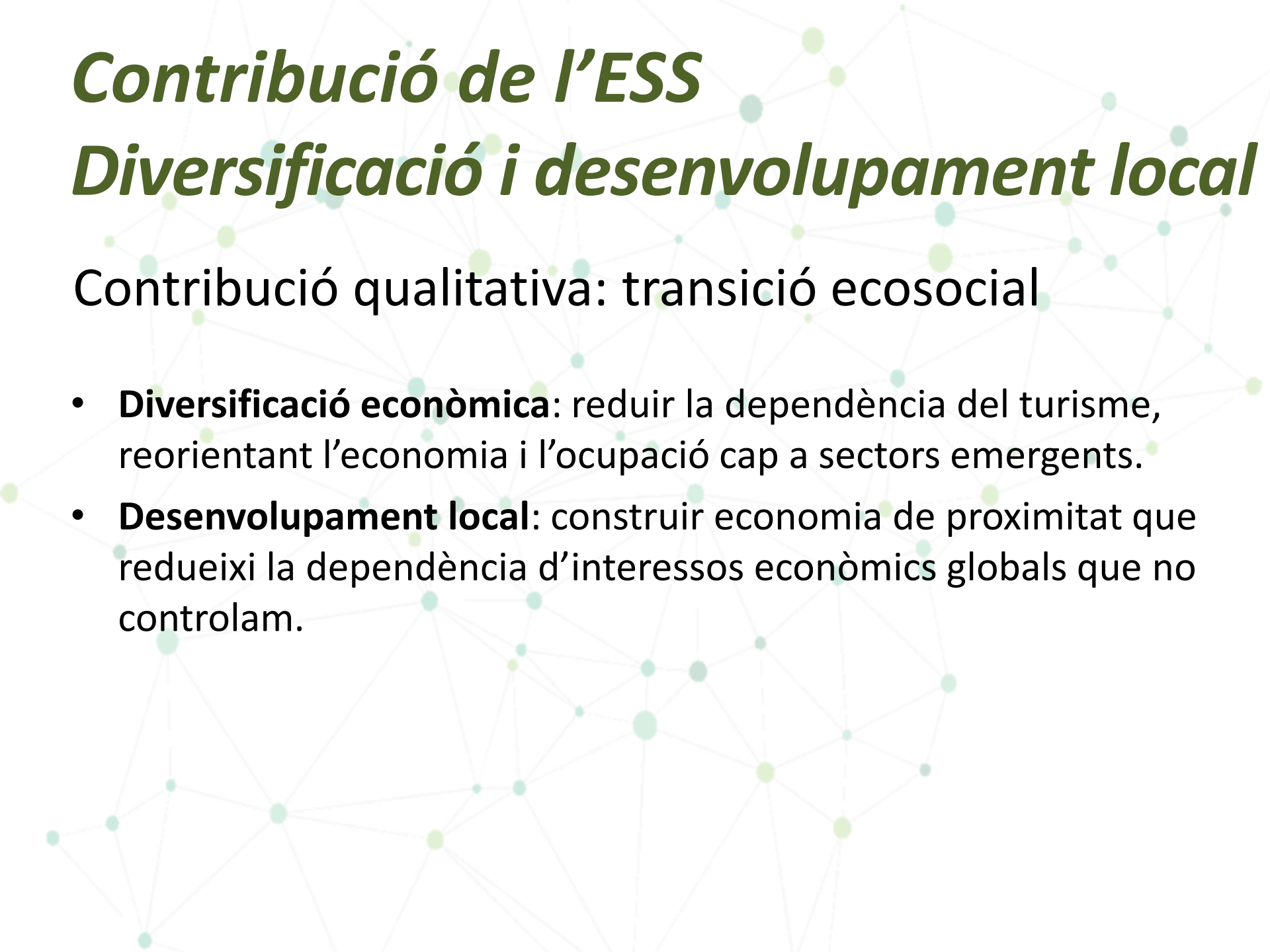
1. Treball en xarxa: REAS RdR, TSSIB, Fiare
2. Reivindicació de les empreses d'inserció
3. Enfortiment de l'economia solidària: difusió, formació i participació
4. Impuls del Mercat Social
5. Promoció de la compra pública responsable
6. Impuls de les polítiques públiques d'economia social

Contribució de l'ESS

Creació de riquesa i d'ocupació

Contribució quantitativa IB:

Tipus	Llocs de treball
Cooperatives treball	1.565
Economia solidària i empreses d'inserció	562
Agroecologia	2.167
Entitats no lucratives Tercer Sector Social	3.541
TOTAL	7.835

Contribució de l'ESS

Diversificació i desenvolupament local

Contribució qualitativa: transició ecosocial

- **Diversificació econòmica:** reduir la dependència del turisme, reorientant l'economia i l'ocupació cap a sectors emergents.
- **Desenvolupament local:** construir economia de proximitat que redueixi la dependència d'interessos econòmics globals que no controlam.

Contribució de l'ESS

Diversificació i desenvolupament local

Nous filons d'ocupació:

- Sector agroalimentari i agroecologia
- Cura del territori
- Transició energètica
- Economia circular
- Economia de les cures
- Indústria cultural
- ...

Contribució de l'ESS

Diversificació i desenvolupament local

Desenvolupament local:

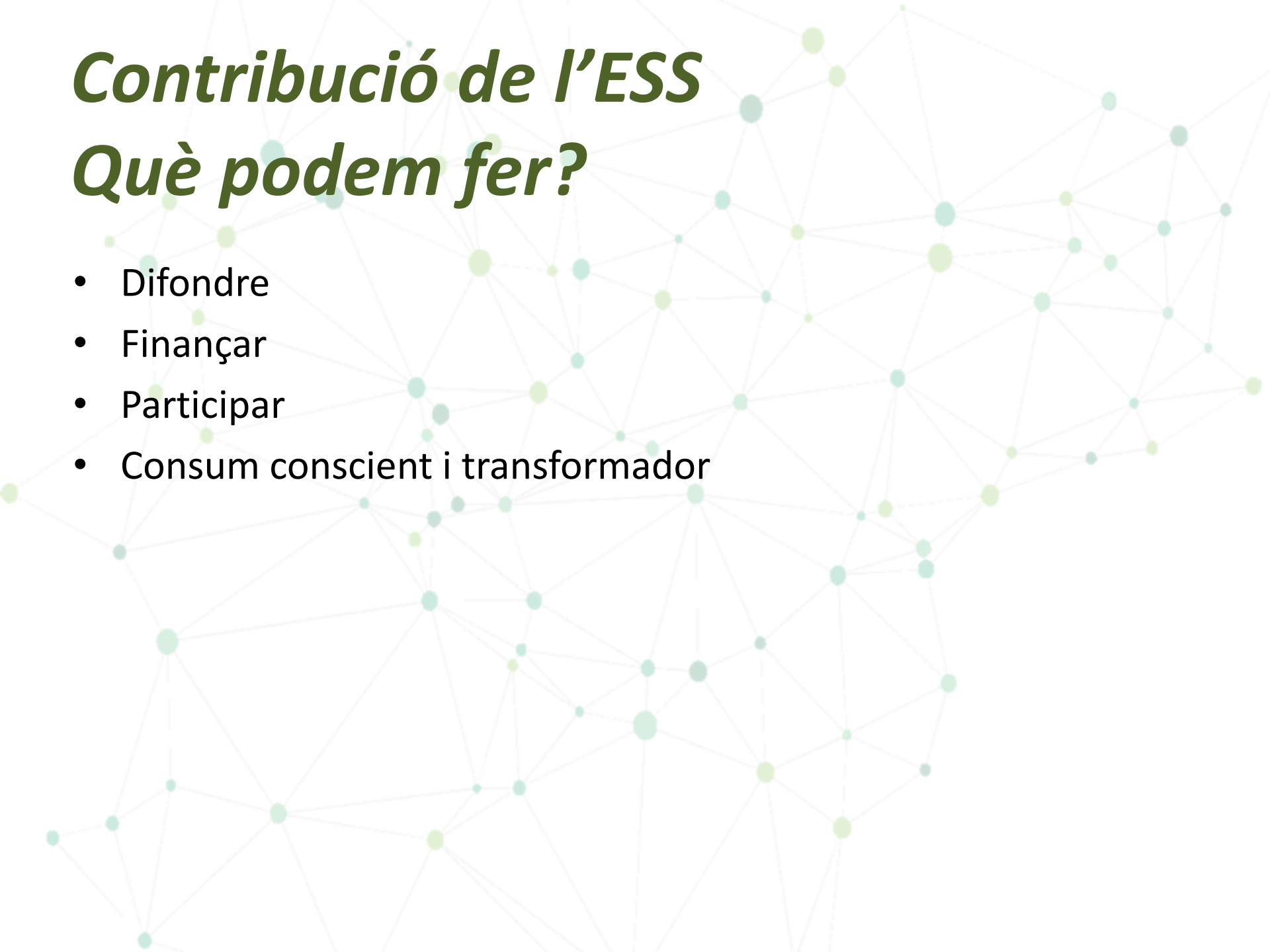
- Arrelament al territori, no deslocalització, resoldre necessitats locals com a raó de ser
- Mobilitza recursos locals i dóna feina a persones del mateix territori
- Els beneficis circulen dins el mateix territori: reinversió dels excedents, proveïdors locals...
- Evita externalitats negatives sobre el territori en el qual es desenvolupa l'activitat
- Les activitats no són exclusivament econòmiques: generen comunitat i democràcia econòmica

A background network diagram consisting of numerous small, light green and blue circular nodes connected by thin, light gray lines, forming a complex web-like structure across the entire slide.

Contribució de l'ESS

Instrumentes per al foment de l'ESS

- Promoció econòmica
- Compra pública responsable
- Visibilitat pública i facilitats d'accés als productes i serveis
- Intercooperació

A background network diagram consisting of numerous small, semi-transparent circles in shades of teal and light green, connected by thin, light gray lines. The circles are of varying sizes and are distributed across the entire slide, creating a complex web-like pattern.

Contribució de l'ESS

Què podem fer?

- Difondre
- Finançar
- Participar
- Consum conscient i transformador

Gràcies per la vostra atenció!

www.economiasolidaria.org

<https://mercatsocial.org/reasbalears/>

<https://mastodon.economiasocial.org/@reasbalears>

reas-ib@reasnet.com

reas
balears

xarxa d'economia alternativa
i solidària